

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht nr. 10 - 1974
(Tijdvak van 1-10-1974 t/m 31-10-1974)

I N H O U D

Nr. 1.203.841

	<u>blz.</u>
CPN niet naar Warschau	1
Veranderingen in de CPN-organisatie	3
De CPN op sociaal-economisch terrein	6
Algemeen Nederlands Jeugdverbond	10
De vereniging Nederland-DDR	11
Anarchisme in Nederland	13
De Nederlandse Volksunie en de heer J.G. Glimmerveen	16
Griekenland/de verdeeldheid van Verenigd Links	17
<u>Bijlage</u>	
In Nederland verschijnende anarchistische periodieken	28

CPN niet naar Warschau

In Warschau is van 16 tot 18 oktober een consultatieve bijeenkomst gehouden van vertegenwoordigers van communistische partijen uit Europa. De CPN behoorde met de communistische partijen van Albanië en IJsland tot de afwezigen. De reden voor haar afwezigheid heeft de CPN-leiding neergelegd in een resolutie van het partijbestuur, gepubliceerd in "De Waarheid" van 7 oktober. Daarin heet het dat de bijeenkomst bedoeld is om een platform te scheppen voor aanvallen op de communistische partij van China, voor praktijken die de scheuring in de internationale communistische beweging slechts kunnen verdiepen. De CPN-leiding baseert die stelling op publicaties in de Oosteuropese pers. Aan een artikel in "Prawda" ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Volksrepubliek China verbindt "De Waarheid" (van 3-10-1974) de constatering, "dat degenen die drijven naar zogeheten internationale conferenties nog steeds dezelfde bedoelingen najagen". Hoewel de CPSU in de resolutie niet wordt genoemd, spreekt het vanzelf dat de CPN-leiding die partij als de hoofdschuldige beschouwt.

In zijn rede voor het partijbestuur, dat op 5 en 6 oktober bijeen kwam, heeft partijvoorzitter HOEKSTRA gesteld, dat het "revisionistische" streven om de Chinese communistische partij te isoleren in werkelijkheid betekent, dat de communistische en arbeidersbeweging in de kapitalistische landen gescheiden wordt van de revolutionaire beweging in de Derde Wereld. "Verraad aan het leninisme" noemde de heer HOEKSTRA een dergelijke handelwijze. Hij nam het op voor de Chinese communistische partij, daarbij echter aantekendend dat wat als maoïsme wordt aangeduid "natuurlijk nooit onze lijn" kan zijn.

Van de zijde van andere communistische partijen is veel moeite gedaan om de CPN bij de voorbereidingen van een Pan-Europese conferentie, waarvan de bijeenkomst in Warschau een onderdeel was, te betrekken. Eind augustus heeft een delegatie van de Franse communistische partij de CPN-leiding bezocht, nadat de CPN eerder al door de Italiaanse en de Poolse partij officieel van de bestaande plannen op de hoogte was gesteld. Hoewel met de Franse delegatie niet alleen over de voorgenomen conferentie gesproken is, bleek dat toch wel de voornaamste reden voor het bezoek. De argumenten en garanties van de Franse communistische partij hebben de CPN-leiding niet kunnen overtuigen. Op latere pogingen van de

Italiaanse, de Roemeense en de Poolse communistische partij heeft de CPN-leiding terughoudend gereageerd.

Ondanks de scherpe verwijten in de resolutie en de krachtige taal van partijvoorzitter HOEKSTRA is de CPN-leiding met de werkelijke reden voor haar afzijdigheid van de internationale communistische beweging nog niet openlijk voor de dag gekomen. Dat op een internationale conferentie mogelijk aanvallen zullen worden gedaan op de Chinese communistische partij is voor andere partijen, waarvan er zich enkele minstens zo autonoom opstellen als de CPN, geen beletsel om toch aan de voorbereidingen deel te nemen. De werkelijke reden ligt dieper. Volgens een door de CPN-leiding aangehangen theorie hebben de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie hun onderlinge machtsverhouding op een bepaalde manier geregeld, waarbij de Sowjet-Unie ervoor moet zorgen dat de communistische partijen in West-Europa niet uit de band springen. Vandaar ook dat de CPN aan bijeenkomsten van uitsluitend Westeuropese communistische partijen, waar front gemaakt zou kunnen worden tegen het Sowjetstreven, nog wel heeft deelgenomen, al ziet zij ook daarin steeds meer de manipulerende hand van de CPSU.

De CPN-pers heeft op geen enkele wijze melding gemaakt van de bijeenkomst die in Warschau heeft plaatsgehad en van de besluiten die er zijn genomen. Het is dan ook niet erg waarschijnlijk dat de CPN aan de conferentie van Europese communistische partijen, die uiterlijk medio 1975 zal worden gehouden, zal deelnemen. Daardoor en ook als gevolg van de bejegening, die vertegenwoordigers van andere partijen zich van de kant van de CPN tijdens de aanloop tot de bijeenkomst in Warschau hebben moeten laten welgevalen, is het internationale isolement van de CPN verder versterkt.

*
*
*

Veranderingen in de CPN-organisatie

Het functioneren van de partijorganisatie is reeds enige tijd een bron van discussie en ergernis binnen de CPN. De discussies daarover laaiden al op na de voor de partij nogal teleurstellend verlopen verkiezingen in maart en mei van dit jaar. De intensiteit ervan verdiepte zich nog nadat de partij vrij lauw gereageerd had op een oproep van de dagelijkse leiding in augustus tot het organiseren van demonstraties tegen de oorlog op Cyprus. Slechts in enkele plaatsen was de oproep gevolgd door een min of meer geslaagde manifestatie. In twee andere plaatsen werden door de regionale besturen wel initiatieven genomen, maar uit deelname en afloop van de demonstratie bleek eigenlijk alleen maar het onvermogen van die besturen tot het mobiliseren van de partij en het aanvoeren van de massa.

Teneinde de zwakke plekken in de partijorganisatie op te sporen werd in juli besloten de partijorganisatie door te lichten. Daartoe werd een grootscheeps onderzoek opgezet, dat eind augustus moest zijn afgesloten. Verbeteringen dienden snel daarop te worden doorgevoerd, vooral op het terrein van de organisatie, de propaganda en het bedrijfswerk. Het onderzoek moest plaatsvinden aan de hand van een vragenlijst, welke middels gesprekken tussen de regionale bestuurders en de onderzoekers ingevuld moest worden. De vragenlijst bevatte twaalf kernvragen, elk uitgesplitst in een aantal specifieke vragen, die ingingen op:

- de sociale samenstelling van de afdeling;
- het organisatorisch functioneren van de afdelingen;
- de organisatorische en politieke relatie tussen afdelingen en districten;
- de relatie van afdelingen en districten met de landelijke leiding op het gebied van organisatie, propaganda, bedrijfswerk, financiën en politieke instructie;
- de ledenwerving door de afdelingen;
- de "politieke activiteit" van de afdelingen;
- concrete plaatselijke acties en de positie van de partij daarin;
- organisatie, inzicht en propaganda inzake het bedrijfswerk;
- activiteiten in en bekendheid met allerlei plaatselijke sociale organisaties;
- de relatie met PvdA-afdelingen;

- de relatie en bekendheid met andere partijen en groeperingen, zoals PSP en NVV;
- de bekendheid met "nieuwe" tegenstanders, hun acties en de bestrijding ervan, waarmee vooral bedoeld wordt op groepen als de Socialistische Partij en andere "zogenaamd linkse" organisaties.

Het tijdschema van het onderzoek bleek o.a. door vakanties, maar vooral ook door gebrek aan inzetbaar kader niet geheel haalbaar. Het onderzoek was begin oktober nog niet afgesloten. Partijvoorzitter HOEKSTRA benadrukte tijdens zijn rede voor het partijbestuur op 5 oktober j.l. wel het nut van het nog lopende onderzoek, maar trok vervolgens reeds op voorhand zijn conclusies, zodat, naar mag worden aangenomen, het onderzoek tussentijds is gestaakt. Zijn algemene conclusie was dat de "politieke besluitvorming en de uitwerking daarvan in de partij sterk afgeremd wordt door de organisatorische zwakheden in praktisch alle districten en afdelingen".

Op grond van deze conclusie zijn door de dagelijkse leiding van de partij maatregelen genomen, die een uitweg uit de bestaande impasse moeten opleveren. Deze maatregelen komen neer op een regelmatig instrueren van de politiek verantwoordelijken uit de districten door hen minstens eenmaal per maand bijeen te roepen, en voorts op het versterken van de controle op de districtsleidingen en de wijze waarop deze de politieke besluiten van partijbestuur en dagelijkse leiding uitvoeren. De heer HOEKSTRA heeft in zijn rede voor het partijbestuur aangegeven dat deze heroriëntatie belangrijke gevolgen kan hebben voor de persoonlijke samenstelling van de besturen. Hij wees er daarbij op dat ook de werkverdeling van de dagelijkse leiding van de partij gewijzigd is.

In de bestuursorganen van de CPN moeten diegenen zitting nemen, die vooraan staan in de strijd, die actief zijn in vakverenigingen en bedrijfswerk, die studentenacties leiden of een rol spelen in de boerenbeweging, kortom diegenen die ervaring hebben in de massa-actie en die in de actie het vertrouwen van de massa hebben verworven. De CPN-voorzitter noemde in zijn rede nog een aantal criteria waaraan leidende partijleden behoren te voldoen. Zij moeten zich zonder reserves op het standpunt van de partijpolitiek plaatsen, zowel in nationale als in internationale vraagstukken. Zij moeten de ervaring hebben die nodig is om rechtse en linkse afwijkingen in en buiten de

partij te bestrijden, en bereid zijn zich volledig in te zetten voor de partij. Ten aanzien van de inzet van partijleden bleek de heer HOEKSTRA enigszins jaloers te zijn op de mate waarin bijvoorbeeld leden van de maoïstische Socialistische Partij zich voor hun partij inzetten.

De kritiek van de heer HOEKSTRA heeft al geleid tot een verandering in de samenstelling van verschillende bestuurscolleges van de CPN. In vele gevallen bleken daarbij vooral de - enigszins uitgebluste - oudere kaderleden het veld te moeten ruimen. Van veel betekenis lijken de veranderingen, die zich binnen de dagelijkse leiding en in het bijzonder binnen het secretariaat hebben voorgedaan. De heer HOEKSTRA lijkt daarbij alle coördinerende taken van de secretariaatsleden, op die van de financiële acties na, in eigen hand te hebben genomen. Hij wordt daarbij geassisteerd door de heer A. HOEKSEMA, die geen lid is van het partijbestuur. De overige leden van het secretariaat, de heren IJ. , NI. , WA. en HO. schijnen hun feitelijke functie in het secretariaat te hebben verloren en nog slechts te worden ingezet als instructeur (controleur) in een van de partijdistricten. Ook de verantwoordelijkheden van de overige leden van de dagelijkse leiding schijnen enigszins te zijn veranderd. De heer ME. is aangewezen als politiek verantwoordelijke voor het district Groningen en zal daar meer tijd moeten besteden aan het initiëren van allerlei acties, waaronder bedrijfsacties. Hij is zijn activiteiten gestart met het laten aankondigen - door de "gezamenlijke actiecomité's" waarvan hij "adviseur" is - van een nieuw volkscongres, dat in de loop van het volgend voorjaar in de provincie Groningen moet worden gehouden. De heer BAKKER heeft, naast zijn parlementaire taak, ook de verantwoording gekregen voor de ideologische vorming binnen de partij.

De tussentijds genomen maatregelen ter versterking van de organisatie moeten bekrachtigd worden op het komende congres van de CPN, dat rond de Kerstdagen had moeten plaatsvinden, maar door tijdnood verschoven is naar het voorjaar van 1975.

*

* *

De CPN op sociaal-economisch terrein

Belangrijke gebeurtenissen op het economische terrein in binnen- en buitenland, zoals het springen van banken in West-Duitsland, het teruglopen van de beurskoersen, het toenemen van de werkloosheid en het afnemen van de bedrijvigheid in belangrijke industrietakken, hebben de partij doen geloven dat een zware economische crisis zich aan het ontwikkelen is. De partijleiding heeft haar leden opgeroepen de strijd tegen die crisis aan te binden, niet om het systeem te verdedigen dat schuldig is aan de crisisverschijnselen, maar om de positie van alle werkers te verdedigen en te verstevigen. Daarbij staan drie eisen centraal. In de eerste plaats moet het ontwerp van wet ter regeling van de werkstaking worden ingetrokken. In de tweede plaats moet een forse reële loonsverhoging worden afgedwongen, enerzijds ter verdediging van het levenspeil van de werkers en anderzijds als crisisbestrijding, doordat de koopkrachtverhoging leidt tot verbetering van de omzet en het inkomen van de middenstanders. In de derde plaats moet gestreden worden voor volledige werkgelegenheid.

Ten aanzien van het praktische werk van de partij in bedrijven en instellingen zijn, zowel op landelijk als op regionaal niveau initiatieven genomen, die aan dat werk nieuwe stimulansen moesten geven. Landelijk was er de instelling van regelmatige bijeenkomsten van actieleiders onder leiding van partijvoorzitter HOEKSTRA. De leden ervan - o.a. afkomstig uit de Rotterdamse havens en de Amsterdamse metaalindustrie - kregen de taak niet alleen partijgroepen te vormen in een groot aantal bedrijven en instellingen, maar deze groepen ook politieke instructie te geven. Veel perspectief heeft deze landelijke bijeenkomst kennelijk niet opgeleverd, gezien het feit dat zij onlangs "vanwege communicatiestoornissen" weer is opgeheven.

In verschillende partijdistricten zijn nieuwe bedrijfswerkleidingen gevormd of zijn de oude, bestaande bedrijfswerkleidingen gereactiveerd. De leden daarvan zijn hoofdelijk verantwoordelijk gesteld voor de opzet en organisatie van het partijwerk in één bepaald bedrijf of in een bepaalde bedrijfstak. Behalve het activeren van de partijgroepen moeten de bedrijfswerkverantwoordelijken ook de vorming stimuleren van "actiecomité's van georganiseerden en ongeorganiseerden" (de in de partij gebruikte benaming voor de CPN-actiecomité's in de bedrijven), die tot taak hebben

de vakorganisaties tot strijd aan te sporen en zonodig de strijd zelf moeten kunnen organiseren en tot een goed einde brengen.

De animo om zitting te nemen in dergelijke actiecomité's bleek, gezien de hoge werkloosheid en het gevaar van ontslag bij het zitting nemen in een comité, vrij gering. Niettemin is een aantal comité's van de grond gekomen of opnieuw actief geworden, die middels pamfletten hun eisen ten aanzien van de komende CAO's kenbaar hebben gemaakt. De landelijke lijn in die eisenprogramma's is dat een forse reële loonsverhoging wordt geëist van ongeveer 5% met een minimum van f. 125,- per maand, verkorting van de werkweek tot 37½ uur, vervroegde pensionering en het overgaan van na-indexering van de lonen op voor-indexering. De aandacht van de partij richt zich behalve op de traditionele actieterreinen in het Rotterdamse havengebied, de Amsterdamse bouw en metaalindustrie en de Oostgroningse industrie ook op de gemeentelijke instellingen in Amsterdam. De omstandigheid dat daar twee wethoudersposten bezet zijn door mensen, die de CPN bepaald niet als haar vrienden beschouwt, heeft daaraan ongetwijfeld een bijdrage geleverd.

Daarnaast wordt door de partij de laatste tijd ook meer aandacht geschonken aan nieuwe actieterreinen, zoals dat van de gezondheidszorg, het welzijnswerk en het onderwijs. Op onderwijsgebied komen de activiteiten voornamelijk tot uiting via de Amsterdamse afdeling van de ABOP/NVV, waarin CPN-ers een overheersende rol lijken te spelen. Leden van deze afdeling zijn onlangs gestart met het kritiseren van de huns inziens te positieve houding van het bestuur van de ABOP ten opzichte van het regeringsbeleid. (Opmerkelijk genoeg ontbreekt bij de opposanten de vertegenwoordiger van de afdeling in het hoofdbestuur, de heer H. van DU, die eveneens lid is van de CPN.) In CPN-kringen worden CPN-ers/onderwijzers aangespoord hun adhaesie met deze actie te betuigen.

Activiteiten op het gebied van de gezondheidszorg vinden plaats via het Landelijk Aktiekomitee Gezondheidszorg (LAK), waarin, na een aanvankelijke start als breed samengesteld actiecomité, de CPN-leden thans een ruime meerderheid bezitten. De leiding van het LAK is in handen van mevr. M. CA, tevens lid van het Amsterdamse CPN-districtsbestuur, terwijl het secretariaat is gevestigd ten kantore van de jongerenorganisatie van de CPN, het ANJV. Het LAK organiseerde op 19 oktober j.l. een landelijke studiedag, tijdens welke de ruim honderd aanwezigen uit twintig plaatsen nieuwe actie-initiatieven bespraken.

In het opgestelde actieprogramma nemen de strijd tegen de vermindering van het beddenbestand, tegen het plan tot sluiting van kleine ziekenhuizen en voor de verbetering van de opleiding van leerlingen een voorname plaats in. De vergadering heeft erop aangedrongen het LAK te versterken door de vorming ter hand te nemen van plaatselijke, breed samengestelde actiecomité's.

Naast de strijd in de bedrijven en instellingen voor loonsverhoging en voor behoud en uitbreiding van de werkgelegenheid heeft binnen de partij ook het werkloosheidsprobleem grote aandacht. Aanvankelijk was het de taktiek van de partij de werklozen én de werkenden één front te laten vormen en hen samen te laten strijden voor volledige werkgelegenheid en verbetering van de levensomstandigheden. Voor deze strijd moesten "Comité's van werkenden en werklozen" gevormd worden. Deze taktiek werd op de bijeenkomst van het partijbestuur op 5 en 6 oktober j.l. fel gekritiseerd. De strijd voor volledige werkgelegenheid is, zo werd gesteld, inderdaad een zaak voor iedereen, voor de werklozen en voor de werkenden, die daarvoor via hun vakorganisaties moeten strijden en waarvoor ook de partij zelf moet optreden, zowel in de vertegenwoordigende lichamen als in de actie. Werklozen moeten zich voor hun specifieke eisen echter verenigen in werkloosheidscomité's, zoals dat ook het geval was in de dertiger jaren.

Ondanks deze kritiek, die ter vergadering geaccepteerd werd en die vermoedelijk vooral gericht was tegen de verantwoordelijke voor het bedrijfswerk, de heer W.J.A. NIJHUIS, en tegen de hoofdredacteur van het partijdagblad, de heer J.F. WOLFF, werden enkele opgerichte comité's later in het dagblad toch nog aangeduid als comité's van werkenden en werklozen. Ook op regionaal niveau blijkt binnen de partij omtrent de te vormen comité's nog enige verwarring te bestaan en worden er naast specifieke werklozencomité's ook meer algemeen gerichte comité's tegen de werkloosheid gevormd.

Door de partijleiding én door het onlangs opgerichte Amsterdamse werklozencomité - waarin eerder gevormde werklozencomité's van bouwvakarbeiders, jongeren en academici samenwerken - wordt gestreefd naar het organiseren van een landelijke protestbijeenkomst van werklozen, waarop de eisen geformuleerd en een actieprogramma besproken kunnen worden. Enkele van de inmiddels gevormde comité's hebben hun eisen al bekend

gemaakt. Deze omvatten onder andere een verhoging en verlenging van de uitkeringen ingevolge de WW en de WWV, opheffing van personeels- en studentenstops bij overheidsinstellingen en universiteiten, en het snel ten uitvoer brengen van al geprojecteerde grote bouwobjecten.

Algemeen Nederlands Jeugdverbond

Reorganisatie van het verenigingsleven

Op 12 oktober 1974 verscheen ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan een jubileumnummer van het ANJV-blad "JEUGD", waarin een onderwerp aan de orde wordt gesteld dat tekenend is voor het onbehagen over de huidige gang van zaken in het ANJV. Als voorbereiding op de Landelijke Organisatie Konferentie is n.l. een artikel gepubliceerd waarin de vraag wordt gesteld of het ANJV wel voldoende is toegerust voor alle taken die het zichzelf heeft opgelegd. In het artikel wordt uitgegaan van de in het Verbond heersende opvatting dat slechts successen kunnen worden behaald wanneer de jongeren massaal in actie komen. Dat de organisatie momenteel niet in staat is deze voorwaarde te vervullen blijkt vervolgens uit de conclusie dat het ANJV interne activiteiten dient te organiseren waardoor het een voor de jeugd aantrekkelijke vereniging wordt. Een oplossing zal gezocht worden in het formeren van zang-, dans- en caberetgroepjes en het bieden van gelegenheid tot het beoefenen van handenarbeid enz. In de toekomst zal volgens "JEUGD" blijken dat het organiseren van het ANJV-verenigingsleven in deze zin een stuk werk is dat zijn weerslag zal hebben op alle facetten van de organisatie en de acties die gevoerd zullen worden.

In hetzelfde nummer van "JEUGD" sluit de heer J.F. WOLFF, lid van het partijbestuur van de CPN en lid van de 2e Kamer voor die partij, zich in een interview in feite bij deze uitspraak aan, door te stellen dat een actief verenigingsleven een garantie is voor de beste politieke resultaten. Een sterke jeugdorganisatie acht de heer WOLFF van groot belang omdat hij als een van de belangrijkste functies van de jeugdbeweging het afleveren van kaders aan de arbeidersbeweging ziet. "Zonder het ANJV" aldus de heer WOLFF "was de samenwerking tussen communisten en socialisten, zoals die zich thans meer en meer manifesteert, onmogelijk geweest."

In de komende maanden, tot aan het 14e Congres van het ANJV dat in 1975 gehouden zal worden, zal een ledenwerfcampagne georganiseerd worden met als doel het winnen van 3000 (!) nieuwe leden.

Het lijkt, gezien het vorenstaande, meer dan waarschijnlijk dat bij de werving vooral de nadruk gelegd zal worden op de culturele-, sportieve- en kampeermogelijkheden die het ANJV de jongeren te bieden heeft. Mocht het ANJV erin slagen van het Verbond een soort "gezelligheidsvereniging" te maken dan moet het niet uitgesloten worden geacht dat bijv. vele werkloze jongeren de weg naar het ANJV zullen weten te vinden.

De vereniging Nederland-DDR

Het sinds mei 1974 opererende initiatiefcomité voor de oprichting van een vereniging Nederland-DDR (zie MO 5 - 1974), tot stand gekomen op instigatie van DDR-functionarissen, is onlangs overgegaan tot formele oprichting van de vereniging. De ongeveer 250 personen, die bij de oprichtingsvergadering op 12 oktober in Amsterdam aanwezig waren, kozen een negen leden tellend bestuur, waarin de voornaamste functies vervuld worden door de heren D. van der MEI uit Amersfoort (voorzitter), F. NE uit Amsterdam (secretaris) en R. BE uit Den Helder (penningmeester). Er werd een Raad van Advies ingesteld, waarvan een aantal maatschappelijk vooraanstaande personen deel uitmaakt. Vertegenwoordigers van de DDR-Ambassade, onder wie Ambassadeur WO, en van de Oostduitse Liga für Völkerfreundschaft waren bij de oprichting tegenwoordig. De bijeenkomst werd verlevendigd door een optreden van het Nationaltheater uit Weimar.

Begin september verscheen ter introductie van de nieuwe vereniging een uitstekend verzorgde folder met artikelen van Ambassadeur WO, de Nijmeegse hoogleraar MA en secretaris NE en met een lijst met 113 adhaerenten. In de folder worden de doeleinden als volgt omschreven:

- Het bevorderen van vriendschappelijke betrekkingen tussen Nederland en de DDR.
- Het verzamelen en beschikbaar stellen van informatie over de DDR.
- Het stimuleren en organiseren van contacten op het gebied van met name politiek, cultuur, wetenschap en sport.
- Het organiseren van uitwisselingsprogramma's op zoveel mogelijk gebieden.
- Het organiseren van lezingen, tentoonstellingen en andere manifestaties.
- Het uitgeven van een eigen orgaan voor de leden van de vereniging.
- Het organiseren van reizen naar de DDR.

De nu opgerichte vriendschapsvereniging is niet de eerste in zijn soort. Al in 1955 opereerde onder leiding van de CPN een Comité tot Bevordering van de Culturele en Vriendschappelijke Banden met de DDR, dat zich voornamelijk inzette voor de volkenrechtelijke erkenning van de DDR. De moeilijkheden in de CPN rond de Eenheidsvakcentrale in 1958 werkten ook door binnen dit comité, dat als gevolg daarvan weinig actief was. Verdere activiteiten werden bemoeilijkt toen de CPN een autonome politiek ging voeren, die voor dergelijke vriendschapsorganisaties weinig ruimte liet. Een opleving bracht in 1970 het buiten de CPN om opererende Comité

Erkenning DDR, dat echter zijn activiteiten beëindigde na de erkenning door Nederland in januari 1973.

Het ligt voor de hand dat de oprichting van de vereniging van DDR-kant bedoeld is om de contacten die in het verleden al waren ontstaan ook in de toekomst voor propaganda ten dienste van de DDR ten nutte te maken. De ervaring met de vereniging Nederland-USSR heeft geleerd dat een vriendschapsvereniging daartoe een nuttig instrument kan zijn. Dat geldt met name als naar buiten toe de indruk gewekt kan worden, dat het niet gaat om een vanuit de DDR gedirigeerde organisatie. Van DDR-zijde lijkt men te zijn geslaagd in de opzet om vooraanstaande dissidente communisten zo weinig mogelijk invloed in de vereniging te geven.

Anarchisme in Nederland

1. Federatie van Vrije Socialisten (FVS)

Congres

Op 5 en 6 oktober j.l. vond het jaarlijks huishoudelijk congres plaats van de FVS.

Met dit congres, aldus een artikel in het blad van de FVS, werd een fase van experimentele opbouw afgesloten, uitvloeisel van een onderzoek naar de mogelijkheden van het "anarchisme vandaag". Weliswaar was aan het eind van de zestiger jaren de belangstelling voor het anarchisme weer toegenomen, maar deze belangstelling "kon niet onmiddellijk worden omgezet in effectieve organisatievormen ter bestrijding van het kapitalisme en contrarevolutionaire stromingen". Dick VI, schrijver van het artikel, constateert bovendien dat "een fase van experimentele opbouw met als duidelijke doelstellingen het creëren van een interne, organisatorische democratie en een op de werkelijkheid gebaseerde wisselwerking tussen theorie en praktijk" niet te vermijden was, omdat er als het ware een generatiekloof was ontstaan binnen de meeste anarchistische bewegingen.

Redactie-collectief

Van doorslaggevende betekenis bij het afsluiten van deze fase van experimentele opbouw was de rol van het uit jongeren bestaande redactie-collectief, belast met opmaak en uitgifte van de "Vrije Socialist". Het collectief heeft blijkbaar op alle fronten positie en denkwijze van de oudere anarchisten weten aan te tasten. De leden ervan vonden dat de vooruitgang van de wereld niet gediend was met allerlei elkaar bestrijdende stromingen van het anarchisme, "hoe interessant zulke stromingen op zichzelf ook kunnen zijn", en zij namen geen blad voor de mond. Een verzoenende, elkaars tegenstellingen versluierende discussie werd door het optreden van het redactie-collectief onmogelijk gemaakt. Kenmerkend was bijvoorbeeld de provocerende opmerking "voor een libertair marxisme", waarmee in de tweede helft van 1973 uitgaven van "de Vrije Socialist" werden uitgebracht.

Het redactie-collectief, dat ook nu nog een belangrijke rol

speelt binnen de FVS, werd met drie personen uitgebreid

Organisatie

Organisatorisch isler, gelet op het "anarchistisch" karakter van de FVS een bepaald niet consequente wijziging doorgevoerd.

Afgevaardigden van de afdelingen - die overigens waar het specifiek lokale aangelegenheden betreft wel autonoom optreden - nemen zitting in een zogenaamde Federatieraad, waarin tevens is opgenomen een vertegenwoordiging van het Algemeen Aktie Secretariaat. In dit AAS mondt het Federatie-service-apparaat uit, bestaande uit de onderdelen "Anarchistische Uitgaven" (winkel), Redactie en Administratie van "De Vrije Socialist", "Fonds voor Internationale Solidariteit" (FIS) en "Internationaal Secretariaat", dat o.a. het contact met organisaties in het buitenland onderhoudt. Dit IS bevindt zich in Den Haag en staat onder leiding van Albert LE.

Afdelingen en/of contactadressen heeft de Federatie in 18 plaatsen, waaronder: Groningen, Breda, Arnhem, Apeldoorn, Utrecht, Nijmegen en Amsterdam.

De Federatieraad organiseert a.h.w. een permanente discussie en neemt het initiatief tot landelijke activiteiten, terwijl een tweemaandelijks verschijnend Intern Bulletin de leden informeert.

Deze opzet maakt huishoudelijke congressen overbodig. Wel zal er jaarlijks een congres plaatsvinden, maar dit moet een meer propagandistisch karakter hebben.

Activiteiten

De eerstkomende tijd wil de Federatie zich vooral op een drietal punten richten:

1. het opzetten van een reeks lezingen in diverse plaatsen (zoals onlangs in Arnhem, Utrecht en Amsterdam is gebeurd);
2. het inspelen op democratiseringstendenzen;
3. het opzetten van anti-imperialistische acties.

Bovendien zal in 1976 veel aandacht besteed (moeten) worden aan het feit dat 100 jaar geleden Michael BAI (de "MARX" van de anar-

chisten) gestorven is.

"Beter dan 5 jaar geleden weten we (na en door dit congres) wat we willen. Met steeds meer kameraden zullen we het kapitalisme bestrijden, en we zullen leren hoe kollektief en federatief samen te werken. Internationaal. En dan zullen we in staat zijn om het centrale thema van BAI 's denken en handelen werkelijkheid te doen worden: een werkelijk socialisme zonder God en de Staat."

Het ziet er niet naar uit dat deze toekomstverwachting van Dick VI binnen afzienbare tijd realiteit zal worden. Wel is duidelijk dat de Federatie niet het voornemen heeft zich te beperken tot vrijblijvende discussies. Het moet dan ook niet uitgesloten worden geacht dat de verjongingskuur die de Federatie heeft ondergaan o.a. tot gevolg zal hebben dat activiteiten zullen toenemen en het ledental zich zal uitbreiden. Een belangrijke rol zal daarbij spelen de wijze waarop de Federatie zich middels haar, overigens goed verzorgd blad presenteert.

2. Noordelijk Gewest van Vrije Socialisten (NGVS)

Na een vergadering van het NGVS en leden van het Redactiecollectief op 27 oktober 1973 - belegd omdat het Redactiecollectief een ingezonden schrijven van het toen al min of meer zelfstandig optredende NGVS weigerde op te nemen - was "de reeds ontstane kloof tussen de Vrije Socialisten in het noorden des lands en de libertair-marxisten nog meer verbreed".

De uitslag van de binnen de FVS gevoerde discussies daarna en zeer waarschijnlijk ook de gecentraliseerde organisatie-structuur waarvoor nu gekozen is, zijn voor de in het noorden wonende, traditioneel ingestelde anarchisten tenslotte onaanvaardbaar gebleken. Het NGVS heeft dan ook definitief gebroken met de FVS.

De Nederlandse Volksunie en de heer J.G. GLIMMERVEEN

Zoals bekend werd aan de gemeenteraadsverkiezingen in mei 1974 in de gemeente 's-Gravenhage ook deelgenomen door de rechts-extreme groepering Nederlandse Volksunie. Lijsttrekker en enig kandidaat was de heer J.G. GLIMMERVEEN, boekhouder bij SHAPE Technical Centre in 's-Gravenhage. In het kader van zijn verkiezingscampagne verspreidde de heer GLIMMERVEEN een pamflet met een voor Surinaamse en Antilliaanse Rijksgenoten beledigende tekst. Klachten bij de Officier van Justitie in 's-Gravenhage resulteerden in een gerechtelijke vervolging; op 24 september 1974 werd de heer GLIMMERVEEN veroordeeld tot duizend gulden boete, subsidiair een maand hechtenis en tot een maand voorwaardelijke gevangenisstraf met een proeftijd van twee jaar. De weigering zijn politieke activiteiten te staken had hem inmiddels ontslag bij SHAPE Technical Centre opgeleverd.

Ook na zijn ontslag en veroordeling bleef de heer GLIMMERVEEN vasthouden aan zijn ideaal: het uitdragen van het volksnationalisme. Hij verklaarde nog steeds achter de inhoud van het gewraakte pamflet te staan.

De heer GLIMMERVEEN is van mening dat het naar buiten optredende gedeelte van de Raad van Bestuur van de Volksunie - met name geldt dit voor de persoon van de voorzitter - moet bestaan uit "haviken". Niet alleen trok hij in twijfel of de heer B.S. PO, toen nog voorzitter, alle voor die functie vereiste kwaliteiten bezat, hij was tevens van mening dat de heer PO in ieder geval door zijn verleden (politiek delinquent) erg kwetsbaar was in deze functie. Daarnaast verweet hij hem een lafhartige houding tijdens de verkiezingscampagne.

Toen de Raad van Bestuur zich op initiatief van de tamelijk radicale vice-voorzitter H.G.C. HE in meerderheid achter het bewuste verkiezingspamflet opstelde en het steeds duidelijker werd dat de kloof tussen voorzitter PO en de meerderheid van de Raad van Bestuur niet meer overbrugd kon worden, legde de heer PO zijn functie neer. Op een recent gehouden vergadering van de Raad van Bestuur werd de heer GLIMMERVEEN benoemd tot voorzitter van de Volksunie.

Gezien diens mening dat het naar buiten optredende gedeelte van de Raad van Bestuur moet bestaan uit haviken, lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de Volksunie in haar optreden naar buiten agressiever zal worden. Naast de heer GLIMMERVEEN kan ook de heer HE tot de categorie "haviken" gerekend worden.

*

* *

GRIEKENLAND/DE VERDEELDHEID VAN VERENIGD LINKS

Nu afgelopen zomer een eind gekomen is aan de in 1967 begonnen militaire diktatuur, zullen er op 17 november a.s. weer vrije verkiezingen in Griekenland worden gehouden. Voor het eerst sinds ruim 40 jaar zullen ook de communisten weer openlijk aan de verkiezingen deelnemen.

Dit stuk geeft in grote lijnen een signalement van het Griekse communisme en maakt tot slot enkele algemene opmerkingen over de rol die de communisten op het huidige Griekse politieke toneel zouden kunnen spelen.

Geschiedenis

De Communistische Partij van Griekenland, KKE (Kommounistikon Komma Hellados) begon in 1918 als Griekse Socialistische Arbeiderspartij. Reeds na enkele jaren, in 1920, sloot de groep zich aan bij de door LENIN opgerichte Communistische Internationale. Na vier jaar nam de partij de naam aan waaronder ze nu nog bekend is: KKE.

De KKE werd vrijwel vanaf het begin gehandicapt doordat zij steeds onder de verdenking leefde anti-nationaal te zijn: een gevolg van het feit dat Moskou, waarop de KKE zich oriënteerde, t.a.v. de door nationaliteiten-kwesties en wederzijdse territoriale aanspraken verscheurde Balkan een sterk wisselende politiek voerde die met de nationale belangen van de verschillende CP-en in dit gebied nauwelijks of vaker nog helemaal geen rekening hield. Erg veel succes had de partij dan ook niet. Bij de verkiezingen van 1920 haalde zij 100.000 stemmen, in 1928 waren het er 14.000.

Haar image, dat zij overigens niet ten onrechte had, leidde er verder toe dat er al weldra maatregelen van regeringszijde tegen haar genomen werden. In 1925 werd een deel van de partijleiding wegens landverraad tot gevangenisstraf veroordeeld en in 1926 werd de partij voor het eerst officieel verboden. Sindsdien heeft een groot deel van de geschiedenis van de partij zich in de illegaliteit afgespeeld. Het was ook in de illegaliteit dat de partij, verboden onder het bewind van dictator ME (1936 - 1941), WO II inging.

Hoewel de KKE als een van de componenten van het nationale verzet, na de oorlog weer werd toegestaan, duurde dat maar kort. Anders dan bijv. in Italië en Frankrijk, namen de Griekse communisten geen deel aan de regering. Integendeel, zij bleven zich antagonistisch tegenover de rest opstellen, weigerden aan de verkiezingen deel te nemen en

bevonden zich in 1946 in gewapende strijd met de regering. Het werd een regelrechte burgeroorlog waarin de communisten probeerden de macht over te nemen, daarbij gesteund vanuit Joegoslavië, Bulgarije en Albanië, met op de achtergrond een welwillende Sowjet-Unie (die zich intussen formeel hield aan haar afspraken over de wederzijdse invloedssferen met haar vroegere bondgenoten). Uiteraard werd de KKE opnieuw verboden als staatsgevaarlijke organisatie. Na de voor hen ongunstige afloop van de strijd in 1949, als gevolg van de breuk tussen Joegoslavië en Moskou, vluchtten vele Griekse communisten, inclusief de meeste leiders, naar de Oosteuropese landen.

Ondanks haar illegaliteit liet de KKE zich spoedig weer gelden in de Griekse politiek. In 1950 stichtte zij het Democratisch Front, dat in 1951 werd omgedoopt in Democratische Unie en in 1952 tot Verenigd Democratisch Links, EDA, het nu nog bestaande verkiezingsfront.

Met deze EDA boekten de communisten voor het eerst electorale successen. In 1958 haalde het front 926.000 stemmen (23%) waarmee het het op één na grootste politieke blok werd. Dat percentage zakte weliswaar daarna weer (via 676.000 stemmen in 1961 naar 543.000 in 1964) maar de EDA bleef toch een niet weg te cijferen factor, die een zekere aansluiting vond bij premier PAPANDEOU tijdens diens laatste ambtsperiode (1964/65) en die zelfs in het officierskorps aanhang kreeg. Het waren o.m. deze omstandigheden die door de rechtse militairen werden aangevoerd als rechtvaardiging voor hun in 1967 ten uitvoer gebrachte coup.

Deze coup betekende vanzelfsprekend niet in de laatste plaats voor de communisten een klap. Niet alleen werd de EDA verboden - die overigens werd opgevolgd door de verzetsorganisatie PAM, Patriottisch Anti-diktatoriaal Front - maar de coup kwam voor de communisten bovendien als een verrassing wat tot nogal wat onderlinge verwijten aanleiding gaf. Deze laatste periode van illegaliteit werd op 23 juli 1974 afgesloten met de val van het kolonelsregiem. Op 23 september erkende de voorlopige Griekse regering niet slechts de EDA, maar ook voor het eerst sinds 38 jaar de KKE weer als wettige organisatie. Op dat moment echter bestond "de" KKE in feite niet meer. Naast de EDA stonden twee KKE's, een zg. "binnenlandse" KKE en een zg. "buitenlandse". Daarnaast manifesteerden zich nog een aantal onafhankelijke communisten (TH, GL) en een maoïstische KKE.

Verdeeldheid

De vatbaarheid voor verdeeldheid is bij de Griekse communisten vanaf het begin aanwezig geweest. Zo waren er bijv. in 1939 ook al drie rivaliserende Griekse CP-en. Voor één daarvan konden de communisten overigens niet geheel verantwoordelijk worden gesteld: deze was nl. op poten gezet en werd geleid door het ministerie van Binnenlandse Zaken. De geschillen gingen hoofdzakelijk steeds weer tussen de meer op trouw aan Moskou gerichte en de meer autonoom of nationaal gezinde elementen. Deze zelfde tegenstelling heeft ook voor de huidige splitsing gezorgd.

Deze splitsing gaat in eerste instantie terug op tegenstellingen tussen het verkiezingsfront EDA en de KKE, tegenstellingen die al naar voren kwamen in de 50-er jaren en die in de jaren '60 toenamen.

De EDA werd weliswaar in belangrijke mate door de communisten beheerst, maar volledig was die beheersing nu ook weer niet: er zaten ook niet-communistisch georiënteerde groepen en figuren in. Bovendien was die "beheersing" door communisten geen directe beheersing door de KKE-partijleiding: die had, in Oost-Europa in ballingschap, genoeg moeite met het contact met Griekenland. Daardoor kon het gebeuren dat de EDA meermalen tot een politieke opstelling kwam die niet strookte met die van de KKE. Zo verzette de EDA zich bijv. niet tegen de toetreding van Griekenland tot de NAVO (1952) en sprak zij zich in tegenstelling tot de KKE uit voor de aansluiting ("Enosis") van Cyprus bij Griekenland. In het algemeen kan worden gezegd dat de EDA, als zij haar meest orthodoxe politiek volgde hoogstens min of meer in de buurt van het minimum program van de KKE kwam. Wekte dat al ergernis bij de KKE-leiding, daar kwam nog iets bij. De in Griekenland zelf werkzame communistische leiders raakten - dat lag de bestaande situatie ook voor de hand - steeds meer de mening toegedaan dat de buitenlandse KKE-leiders de voeling met Griekenland in feite verloren hadden. Deze "binnenlandse" leiders meenden dat de politieke actie niet van buiten Griekenland moest worden geleid maar van binnenuit, d.w.z. door henzelf en niet door het KKE-bestuur in ballingschap. KKE-secretaris-generaal KO reageerde daarop met veroordelingen en royementen. Daardoor was er al voor 1967 een "binnenlandse" partij bezig vorm te krijgen.

De coup van 1967 verhaastte het proces dat tot splitsing leidde. Opnieuw moest een aantal communistische leiders uitwijken zodat het noodgedwongen tot een persoonlijke confrontatie kwam. Die leidde in februari 1968 op een CC-plenum in Boedapest tot een breuk. Daarbij slaagde algemeen-

secretaris KO , ondanks het feit dat hij niet de meerderheid van de Griekse communisten achter zich had, erin zijn tegenstanders uit hun functies te ontzetten. Dezen vormden daarop o.l.v. PA , een tegen-CC, dat weldra door de meeste Griekse communisten, zowel in Griekenland als in ballingschap, werd erkend.

Deze groep kreeg de naam van "binnenlandse" KKE, de andere van de weeromstuit die van "buitenlandse" KKE. De inval in Praag, later in dat jaar, die voor vele Westerse CP-en aanleiding werd tot allerlei interne moeilijkheden en verdeeldheid, werkte bij de Griekse communisten als een bevestiging van de breuk: beide groepen grepen de gebeurtenis aan om verder afstand van elkaar te nemen, de "buitenlandse" KKE door haar pro-Moskou gezindheid te bevestigen en de inval goed te keuren, de "binnenlandse" door haar autonome koers te accentueren en de inval te veroordelen.

"Binnenlandse" KKE

Enkele kopstukken zijn:

- Charalambos DR , algemeen-secretaris, voorheen eerste secretaris van de EDA;
hij werd in oktober 1971 gearresteerd en tot levenslang veroordeeld wegens "misdaden begaan in de burgeroorlog".
- Dimitrios PA , partijsecretaris, tegelijk met DR ge-
arresteerd en veroordeeld op grond van dezelfde beschuldiging.
- Antonis BR , lid Politiek Bureau, lid van het Uitvoerend Comité van de EDA en na de militaire coup leider van het PAM.

Andere leden van het Politiek Bureau zijn Nikos KA , tevens lid van het Uitvoerend Comité van de EDA, Ilias ST en mogelijk ook Ilias IL , als leider van de EDA na de val van het militaire regiem een van de sleutelfiguren in het streven naar linkse samenwerking.

Zoals al is opgemerkt, is de "binnenlandse" KKE, autonoom gezind, flexibeler en meer open dan de "buitenlandse". Deze groep valt qua opstelling het best te vergelijken met de Italiaanse CP. Deze opstelling werd kort samengevat door DR . tijdens het proces in 1973 dat op zijn al vermelde arrestatie volgde. DR zei toen: "Griekenland heeft een partij nodig die een oriëntatiepunt vormt voor alle krachten van links. Een dergelijke partij proberen wij op te bouwen - een partij

die de broederlijke relaties met de CP-en overal elders ter wereld zal handhaven maar die haar eigen politiek zal vormgeven op een autonome en onafhankelijke manier, zich baserend op de realiteit van het hedendaagse Griekenland". Op de lange termijn ging het zijn partij, aldus DR, om de socialistische maatschappij maar het onmiddellijke doel was de omverwerping van de dictatuur en het herstel van de burgerlijke democratie.

Wat de omverwerping van de dictatuur betreft, kan de "binnenlandse" KKE inmiddels tevreden zijn. Wat het herstel van de burgerlijke democratie betreft, dit punt komt uitvoerig terug in de CC-verklaring die de partij op 3 september publiceerde. De "binnenlandse" KKE beperkt zich bij de opsomming van de door haar noodzakelijk geachte voorwaarden voor een democratische samenleving niet tot het berijden van bekende stokpaarden als "bevrijding van de bevolking uit de macht van de kapitalistische monopolies", zij geeft ook een gespecificeerde opsomming en onderschrijving van de verschillende democratische vrijheden zoals een vrije uitwisseling van ideeën binnen de samenleving. In dit verband komt de partij bovendien met de principiële en onomwonden verklaring dat zij steeds, of zij nu aan de regering zal deelnemen of niet, de verkiezingsuitkomsten zal respecteren en dat zij op het standpunt staat dat er geen verandering in de politieke en sociale instellingen tot stand gebracht moet worden als daarvoor geen meerderheid te vinden is.

De uitspraken over de Verenigde Staten en de NAVO in de CC-resolutie van 3 september zijn bepaald gematigd. Het stuk zegt hierover o.m.: "De hele natie heeft het verbreken van de verplichtingen t.o.v. de NAVO met instemming begroet De natie ziet hierin het begin van een Griekse buitenlandse politiek los van de militaire machtsblokken. Deze richting moet worden aangehouden en onomkeerbaar gemaakt zodat het mogelijk wordt het land te bevrijden van de Amerikaanse militaire bases, van de bilaterale verdragen met de Verenigde Staten en van buitenlandse verplichtingen die het bepalen van een eigen politiek belemmeren". Gezien het in Griekenland aanwezige anti-Amerikanisme, gezien de zeer krasse anti-Amerikaanse standpunten van bijv. de invloedrijke Andreas PAPAN-DREOU, met zijn Pan-Helleense Socialistische Beweging een geduchte concurrent van de partij, gezien ook de positie van de "buitenlandse" KKE, zijn deze uitspraken zonder meer ingetogen. Hieraan moet overigens worden toegevoegd dat de partij haar positie op dit punt kennelijk te terughoudend heeft geacht. In een nieuwe CC-resolutie, gepubliceerd op 30 oktober, is zij met een geprononceerder anti-VS en anti-NAVO stelling-

name gekomen.

De uitspraken van de "binnenlandse" KKE over de buitenlandse politiek in het algemeen tonen een overeenkomst met de Roemeense en Joegoslavische standpunten: afschaffing van de militaire blokken (NAVO en WP) in de Middellandse Zee en Balkangebied moeten een kernwapenvrije zone worden, verwijdering van alle militaire bases en troepen op andermans grondgebied.

In tegenstelling tot de "buitenlandse" KKE staat de "binnenlandse" positief tegenover associatie van Griekenland met de Europese Gemeenschap (zoals bekend bestaat er een associatieverdrag) en mogelijk zelfs positief tegenover een EG-lidmaatschap. De verklaring is hierover niet duidelijk. Volstaan wordt met de opmerking dat de Griekse arbeiders in het kader van de EG samen kunnen werken met al degenen die strijden voor "een democratisch en socialistisch perspectief" en tegen de hegemonie van de VS en de monopolies en de "willekeurige verdeling van Europa op basis van verschil in sociale systemen".

In dit verband wordt m.n. ook gewezen op de noodzaak van algemeen-linkse samenwerking op vakbondsgebied. Als een positief voorbeeld daarvan noemt de verklaring de toetreding van het Italiaanse (communistische) vakverbond CGIL tot het niet-communistische Europees Vakverbond (EVV). Ook in Griekenland zelf staat de partij een dergelijke linkse samenwerking voor.

De "binnenlandse" KKE wordt meer of minder openlijk gesteund door de ook autonoom gezinde CP-en van o.a. Italië, Roemenië en Joegoslavië, maar merkwaardig genoeg erkennen deze partijen in het algemeen toch de "buitenlandse" KKE als de echte CP. Een verklaring hiervoor ligt waarschijnlijk in het communistische formalisme: de "binnenlandse" groep is immers uit de oorspronkelijke KKE gezet. Moskou en Moskou-getrouwe partijen erkennen uiteraard alleen de "buitenlandse" KKE als officiële Griekse CP.

"Buitenlandse" KKE

Enkele kopstukken:

- Charilaos FL, algemeen secretaris sinds december 1972.
- Antonis AM, vooral actief in het vakbondswerk, Lid Politiek Bureau.

Verdere leden van het Politiek Bureau zijn o.m. Grigoris FAI, Nicolaos KA en Mina YAI. Zij zou de enige zijn geweest van het

Uitvoerend Comité van de EDA, die bij de scheuring de kant van de "buitenlandse" KKE koos.

Het image van de "buitenlandse" KKE werd in de termen van een kritisch gezinde zusterpartij *) bepaald door: "dogmatisme, onbekendheid met de situatie in eigen land, anti-democratische methoden, blinde gehoorzaamheid aan de eisen van de buitenlandse Sowjetpolitiek. Kortom door stalinisme".

Aan dit imago, dat als zodanig natuurlijk niet door haar wordt erkend maar toch wel treffend is, is de "buitenlandse" KKE de laatste paar jaar wat gaan doen, m.n. op het punt van de onbekendheid met de situatie in eigen land. Het begon in 1972 met de vervanging van Kostas KO, de man onder wie de breuk tot stand gekomen was, als algemeen-secretaris door FL. Officieel verdween KO wegens gezondheidsredenen maar er werd wel degelijk ook gesproken van "organisatorische tekortkomingen" en FL was inderdaad beter bekend met de binnenlandse situatie. Tegelijk begon het FL-leiderschap ernaar te streven meer actief binnen Griekenland te worden en hier en daar zou de partij haar aanhang hebben uitgebreid, m.n. onder radicale studenten.

De "buitenlandse" KKE stond aanvankelijk negatief tegenover de omwenteling. Net als de coup in 1967 schreef zij ook deze gebeurtenis weer aan een Amerikaanse ingreep toe. Vervolgens kwam de partij tot de conclusie dat de omwenteling, althans in principe, een gunstige zaak was. Vooral het afstand nemen door de voorlopige regering-KA van de VS en de NAVO hadden haar instemming, evenals natuurlijk binnenlandse maatregelen zoals het legaal verklaren van de CP, het weer toestaan van communistische kranten e.d. Maar intussen is de houding van de partij toch achterdochtig gebleven. Voortdurend waarschuwt zij voor een tegenomwenteling, vanzelfsprekend opnieuw gesponsord door de Amerikanen en uitgevoerd door de "vrij rondlopende" junta-aanhangers.

In haar pleidooi voor het herstel van een democratische samenleving legt zij dan ook, in tegenstelling tot de "binnenlandse" KKE, niet zozeer de nadruk op de betekenis van de democratische vrijheden als wel op de noodzaak van "liquidatie van alle fascistische structuren uit de periode van de junta en de Amerikaanse overheersing." Dit moet h.i.

*) Israëlische CP (Maki)

overal gebeuren: "in het leger, de veiligheidsdienst, de regering, het plaatselijk bestuur, de vakorganisatie en het culturele leven". Kennelijk wenst de partij een omvangrijke zuivering en een streng optreden tegen junta-elementen.

Een standpuntbepaling zoals die van de "binnenlandse" KKE inzake het respecteren van het democratisch proces kon er totnutoe bij de "buitenlandse" KKE niet af. Zelfs protesteerde zij tegen de bepaling in de kieswet dat alleen partijen aan de verkiezingen mogen deelnemen die de verklaring hebben afgelegd dat zij het democratische regime niet op gewelddadige wijze zullen trachten omver te werpen. De partij noemde deze verplichting een aantasting van de politieke vrijheden.

Overigens stelt de "buitenlandse" KKE zich blijkens haar CC-verklaring van 21 oktober in het algemeen op het standpunt dat de regering-KA dan wel enkele concessies gedaan heeft onder "de gensgezinde en aanhoudende druk van de arbeidende klasse", maar dat deze regering de instellingen van de junta, de VS en NAVO-bases en de tot "Americanocratie" leidende bilaterale verdragen met de VS. in stand heeft gelaten. Bovendien is de regering-KA er volgens de partij naar haar aard niet op uit de belangen van de arbeidende klasse te dienen maar die van de heersende klasse. De partij blijft er KA van verdenken een agent van de VS te zijn.

De totnutoe gedane uitspraken over de buitenlandse politiek zijn erg summier en leveren geen samenhangend en uitgewerkt geheel van denkbeelden op. De "buitenlandse" KKE is o.m. net als de "binnenlandse" voor opheffing van NAVO en WP, maar anders dan de "binnenlandse" is zij "voorlopig" tegen een vorm van aansluiting van Griekenland bij de EG. De uitspraken van de partij over de buitenlandse politiek zijn vooral negatief bepaald, nl. anti-VS en anti-NAVO.

Wat samenwerking met anderen betreft stelt de partij zich principieel op het standpunt dat "de strijd tegen de diktatuur opnieuw heeft bewezen dat de leidende politieke kracht van de natie de Griekse CP is". Zij zelf dus. Een "binnenlandse" KKE bestaat voor haar niet. Wat zich zo noemt is een splinter, is een stel dissidenten. Op dit punt is voor de partij geen compromis mogelijk. Dit vooropgesteld wil de "buitenlandse" KKE wel samenwerking. Het is, zei partijleider FL in een interview, onze politiek "alle krachten samen te brengen die op het ogenblik op de een of andere manier bepaalde democratische doelstellingen nastreven". FL noemde in dit verband niet alleen linkse maar ook rechtse krachten.

Samenwerking

De omwenteling, de daarna volgende legalisatie van de CP, de in het vooruitzicht gestelde algemene verkiezingen, confronteerden de Griekse communisten direct met de vraag: samenwerken of niet. Afgezien van de maoïsten, beantwoordden zij deze vraag positief. Al op 30 juli, een week na de val van het kolonelsregiem, kondigde DR, de leider van de "binnenlandse" KKE, de vorming aan van een coördinatie-comité tot bundeling van alle linkse krachten.

Die bundeling was daarmee overigens nog geen feit. Er volgde een periode van moeizaam onderhandelen, waarbij de voornaamste optredende personen IL van de EDA en FL van de "buitenlandse" KKE waren, maar waarbij het in wezen om de tegenstelling tussen "binnen"- en "buitenlandse" KKE ging. Vooral de laatste toonde zich, uitgaande van het standpunt dat er maar één CP in Griekenland is, zichzelf, en dat de anderen dat maar hebben te erkennen, zeer weinig buigzaam en voortdurend gereed om de andere partners met kritiek te overladen.

Desondanks kwam men, waarschijnlijk vooral gecoopt door de hoge kiesdrempel in de snel naderende verkiezingen (17 november) tot een overeenkomst: op 9 oktober werd de oprichting bekendgemaakt van Verenigd Links (EA) waarin samenwerken de EDA, de "binnenlandse" en de "buitenlandse" KKE en de onafhankelijken GL en TH. Aan het hoofd van EA kwam een Administratief Comité waarin de verschillende groepen elk hun vertegenwoordigers hebben.

De doelstellingen van EA, zoals geformuleerd bij de oprichting, doen niet zeer dogmatisch-communistisch aan, eerder wat algemeen-progressief. Er is sprake van het streven naar democratisering, de verdediging van de rechten van de arbeiders, het afwenden van het gevaar van de dictatuur en de consolidatie van de nationale onafhankelijkheid. De positie van EA herinnert daarmee aan de stellingname van de EDA in de jaren '50 en '60.

EA heeft ook de in de kieswet voorziene loyaliteitsverklaring afgelegd en bevestigd dat de principes van Verenigd Links "gericht zijn tegen elke aktie die een gewelddadige greep naar de macht beoogt of de omverwerping van het vrije democratische regiem", een verklaring waar de "buitenlandse" KKE zoals opgemerkt veel bezwaar tegen had.

Het is met EA overigens een onduidelijke zaak. Hoewel het hier om een verkiezingsfront gaat, werd de EDA, toch ook een verkiezingsfront, niet opgeheven. Ook is de verhouding tussen de beide KKE's niet

duidelijk. Van de kant van de "buitenlandse" KKE was nl. als voorwaarde voor haar deelname aan Verenigd Links gesteld dat de "binnenlandse" KKE nu eindelijk het "frauduleuze gebruik" van de naam KKE zou beëindigen. Er bestond in Griekenland immers maar één KKE en dat was niet de zg. "binnenlandse". Volgens de "buitenlandse" KKE was de andere kant aan deze voorwaarde inderdaad tegemoetgekomen. Intussen is echter gebleken dat de "binnenlandse" KKE toch onder deze naam verder werkt en de zich hardnekkig KKE zonder meer noemende partij, kreeg van de regering ter verduidelijking de toevoeging "buitenlandse" erbij.

Wat echter ook onduidelijk is, volledig duidelijk is dat Verenigd Links de tegenstellingen niet heeft opgeheven. Het kan die zelfs niet eens maskeren. Zo heeft de "buitenlandse" KKE de kiezers opgeroepen om op de lijst van Verenigd Links slechts haar kandidaten te kiezen, omdat alleen dan "de belangen van volk en land" gewaarborgd waren. Van de kant van de "binnenlandse" KKE kwam men daarop met een soortgelijke oproep waarbij men blijmoedig opperde dat de concurrentie "onze strijd voor meer stemmen op Verenigd Links" niet zou beïnvloeden. De verkiezingen zelf zullen hierover uitsluitel geven.

Positie communisten

Cijfermatig bezien valt de positie van de Griekse communisten - gevolg van de jarenlange illegaliteit - slechts met schattingen in beeld te brengen, en dan met cijfers die nu wel achterhaald zullen zijn. Het aantal leden van de diverse Griekse communistische partijen en groepen werd voor de val van het kolonelsregiem geschat op 42.000, waarvan 27.000 in Griekenland en 15.000 erbuiten. De "buitenlandse" KKE werd geschat op 5.000 leden, waarvan 4.500 buiten Griekenland*). De "binnenlandse" partij is naar hieruit valt af te leiden duidelijk groter. Overigens zijn er aanwijzingen dat de "buitenlandse" KKE de laatste paar jaar bezig was haar achterstand te verkleinen. Zoals al opgemerkt, de verkiezingen van 17 november zullen pas een eerste duidelijke aanwijzing geven over de huidige positie van de Griekse communisten.

Van die positie kan voorlopig in elk geval worden gezegd dat deze bepaald afwijkt van de positie die de CP-en elders in Zuid-Europa innemen. Anders dan de CP-en van Italië, Frankrijk, Portugal en Spanje, staan de Griekse communisten niet als één groot en sterk

*) Yearbook on International Communist Affairs 1973

blok tegenover een versnipperd of organisatorisch minder sterk sociaal-democratisch links. Integendeel, het Griekse communisme is even verdeeld als de rest van links Griekenland.

Aan die linkerkant opereert bovendien een man die de communisten naar het zich laat aanzien, veel wind uit de zeilen zal nemen, Andreas PAPANDREOU, met zijn Panhelleense Socialistische Beweging. PAPANDREOU belichaamt voor vele Grieken het verzet tegen de militaire dictatuur en op het punt van anti-Amerikanisme, het streven naar een niet-gebonden politiek, de kwestie van de bestraffing van de junta-aanhangers kunnen de Griekse communisten nauwelijks met hem concurreren. Kenmerkend overtuigd van zijn sterke positie is PAPANDREOU dan ook niet toegetreden tot het communistische Verenigd Links.

Deze concurrentie van PAPANDREOU en de al genoemde hoge kiesdrempel zijn factoren die op korte termijn een groot succes voor de Griekse communisten in de weg kunnen staan. Op de langere termijn kan de eigen verdeeldheid, tenzij men deze weet te beëindigen, gaan fungeren als een faktor die een machtsontplooiing à la de CP-Italië of CP-Portugal in de weg staat.

BIJLAGE

IN NEDERLAND VERSCHIJNENDE ANARCHISTISCHE PERIODIEKEN

De Vrije Socialist

Orgaan van de FVS; verschijnt maandelijks in Nederland en Vlaanderen, in de zomer als driedubbelnummer in pocketvorm.

Abonnementsprijs bedraagt f 13,--. Losse nummers kosten f 1,--; de pocket f 5,--. Redactie en administratie zijn gevestigd in Winschoten.

De Vrije Socialist verscheen (opnieuw) voor het eerst in juni 1971.

Recht voor Allen

Orgaan van het NGVS; verschijnt, voorzover bekend, alleen in het betrokken gewest van de Vrije Socialisten.

Recht voor Allen verscheen (opnieuw) voor het eerst in april 1974.

de AS

De AS, Anarcho-Socialistisch tijdschrift voor politiek en cultuur, is een gezamenlijke uitgave van de uitgeverijen Pamflet en Ram.

De AS verschijnt tweemaandelijks; de abonnementsprijs bedraagt f 12,50, losse nummers kosten f 2,85.

Uitgaven van de AS zijn uitsluitend verkrijgbaar bij socialistische boekhandels, wereldwinkels, studentgrondraden, aktiegroepen, dokumentatiecentra e.d., of door storting van het vereiste bedrag op de postrekening van SPUW (Stichting Pamflet Uitgeverij Werkgroep Latijns Amerika).

Repressie Revue

RR is, min of meer, het orgaan van het Fonds voor Internationale Solidariteit (FIS). Het blad verschijnt onregelmatig.

RR wil door vertaalde artikelen uit Europese revolutionaire oppositiebladen informatie geven over "repressie" in het buitenland.

Losse nummers kost(t)en 50 cent, Door storting van f 10,-- verzekert men zich van regelmatige toezending. Het redactie-adres is gevestigd in Amsterdam.

Blauwbekboek

Het Blauwbekboek is een uitgave van Blue Movement; een anarchistische groepering die sinds kort als Arnhemse afdeling is aangesloten bij de FVS. Losse nummers kosten 40 cent, een jaarabonnement kost f 6,--.

Oprichter en leider van Blue Movement is Eric BO, die tevens deel uit maakt van het redactie-collectief van de Vrije Socialist.

*

* *